

บทที่ 5

การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สาร บ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ในการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ในบทนี้ขอเสนอเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. คำถามการวิจัยและพัฒนา
2. วัตถุประสงค์การวิจัยและพัฒนา
3. วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา
4. การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
5. ผลการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

คำถามการวิจัยและพัฒนา

จะพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัยและพัฒนา

เพื่อพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพงหมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยในระยะที่ 3 นี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ที่เกิดจากการปฏิบัติจริง (interactive learning through action) ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผัก จำนวน 7 คน โดยนำแนวทางหรือวิธีการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ในระยะที่ 2 มาดำเนินการพัฒนาตามแผนปฏิบัติการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กรอบการวิจัยและพัฒนา

นำแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ที่ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ได้ร่วมกันกำหนด

แนวทาง และวิธีการพัฒนาไว้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 มาใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักในการพัฒนา ประกอบด้วย

- 1.1 การเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์
- 1.2 การปรับปรุงบำรุงดิน
- 1.3 การจัดการศัตรูพืช

2. ประชากร

2.1 ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มชมพืชมักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ได้แก่ สมาชิกกลุ่มชมพืชมักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 9 คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกกลุ่มชมพืชมักไร้สารบ้านวัดกำแพงให้เข้ามาเป็นตัวแทนในการแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชมพืชมักไร้สารบ้านวัดกำแพงในครั้งนี้

2.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มชมพืชมักไร้สารบ้านวัดกำแพง ได้แก่ ตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 14 คน ประกอบด้วย

2.2.1 ผู้นำท้องถิ่น

1) นายกองค์การบริหารตำบลตะลุง	จำนวน 1 คน
2) กำนันตำบลตะลุง	จำนวน 1 คน
3) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2	จำนวน 1 คน

2.2.2 ตัวแทนผู้จำหน่ายผักเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน

2.2.3 ผู้บริโภคผักเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน

2.2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน

2.2.5 ประชาชนทั่วไป จำนวน 5 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยในระยะที่ 3 นี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์พืชมักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เกษตรกร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ได้นำแนวทางในการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ในการศึกษาขั้นตอนที่ 2 คือการประชุมเชิงปฏิบัติการและฝึกอบรมได้กำหนดหลักสูตรใช้ในการฝึกอบรมตามประเด็นและแนวทางการพัฒนาในขั้นตอนที่ 2 โดยกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 การจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการ

โดยจัดประชุมสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักและมีผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เข้าร่วมประชุมประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มชมพืชมักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบล

ตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 9 คนตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 14 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำท้องถิ่น คือ นายกองค์การบริหารตำบลตะลุง จำนวน 1 คน กำนันตำบล ตะลุง จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้จำหน่ายผักเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน ผู้บริโภคผักเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คนประชาชนทั่วไป จำนวน 5 คน เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การ ให้คำแนะนำการทำเกษตรอินทรีย์และเพิ่มความรู้ และข้อมูลตามประเด็นซึ่งได้กำหนดแนวทาง และวิธีการพัฒนา ไว้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ประกอบไปด้วย

3.1.1 การเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์

3.1.2 การปรับปรุงบำรุงดิน

3.1.3 การจัดการศัตรูพืช

ใช้แบบทดสอบความรู้เกษตรกร ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมการปลูกผักอินทรีย์ตามหลักการทำการเกษตรอินทรีย์ และวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำแบบทดสอบความรู้

3.2 การจัดอบรม

โดยจัดประชุมสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักและมีผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนา ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบล ตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 9 คนตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 14 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำท้องถิ่น คือ นายกองค์การบริหารตำบลตะลุง จำนวน 1 คน กำนันตำบล ตะลุง จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้จำหน่ายผักเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน ผู้บริโภคผักเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คนประชาชนทั่วไป จำนวน 5 คน เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การ ให้คำแนะนำการทำเกษตรอินทรีย์

3.2.1 การเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์

3.2.2 การปรับปรุงบำรุงดิน

3.2.3 การจัดการศัตรูพืช

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบทดสอบความรู้เกษตรกรอีกครั้งหลังเข้า รับการฝึกอบรมการปลูกผักอินทรีย์ตามหลักการทำการเกษตรอินทรีย์ และวิเคราะห์ข้อมูลจากการ ทำแบบทดสอบความรู้

3.3 การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์โดยการปฏิบัติ

การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์โดยการปฏิบัติจริงดำเนินการภายหลัง จากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้เข้าร่วมประชุมให้คำแนะนำการทำเกษตรอินทรีย์ และการฝึกอบรม การปลูกพืชผักอินทรีย์ และได้นำองค์ความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ไปปฏิบัติในการปลูกผักจริง เพื่อแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติในการทำเกษตรอินทรีย์แล้ว โดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ทำการ ปลูกพืชผักตามหลักการทำการเกษตรอินทรีย์

วิธีการและการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึก การปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำนวน 9 คน หลังจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้รับการประชุมให้คำแนะนำ และฝึกอบรมแล้วนำไปปฏิบัติจริง โดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะทำการจดบันทึกในแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน (ภาคผนวก) แล้วนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายและดัชนีชี้วัด ซึ่งได้ร่วมกันกำหนดขึ้นในขั้นตอนที่ 2

การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

การวิจัยในระยะที่ 3 นี้เป็นการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ซึ่งดำเนินการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาตามสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักในขั้นตอนที่ 1 และตามแนวทางวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ขั้นตอนที่ 2 ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางและวิธีการพัฒนา 3 วิธี ดังนี้

1. การจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการ

โดยจัดประชุมสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผัก และมีผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนา ณ ศาลาเอนกประสงค์องค์การบริหารส่วนตำบลตะลุง ในวันที่ 22 มกราคม 2552 เริ่ม เวลา 13.00 น. – เวลา 17.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 9 คน ตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 14 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำท้องถิ่น คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะลุง จำนวน 1 คน กำนันตำบลตะลุง จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้จำหน่ายผักเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน ผู้บริโภคผักเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คนประชาชนทั่วไป จำนวน 5 คน เข้าร่วมประชุม

เบื้องต้นผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์การประชุม และแจกแบบทดสอบความรู้เกษตรกรก่อนเข้ารับการศึกษาอบรมการปลูกพืชผักอินทรีย์ตามหลักการทำเกษตรอินทรีย์พร้อมนำข้อมูลที่ค้นพบในการวิจัยระยะที่ 1 แจ้งให้ที่ประชุมทราบ ให้ความรู้ภาคทฤษฎีแก่เกษตรกร โดยวิทยากร เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลพบุรีเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ และแนะนำวิธีการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในแปลงของเกษตรกร ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์

1.1 พื้นที่เพาะปลูกต้องอยู่ห่างแปลงปลูกที่ใช้สารเคมี อย่างน้อย 3 กิโลเมตร (ถ้าเลือกได้)

1.2 พื้นที่เพาะปลูกต้องมีแหล่งน้ำสะอาดไม่มีสารพิษเจือปนเพื่อนำมาใช้ในการทำเกษตร

1.3 ต้องศึกษาประวัติก่อนว่าเคยปลูกพืชชนิดใดในการทำเกษตร

1.4 ต้องศึกษาประวัติพื้นที่ก่อนว่าเคยใช้ปุ๋ยเคมีหรือไม่ในการทำเกษตรอินทรีย์

1.5 ต้องคำนึงถึงชนิดของพืชที่จะนำมาปลูกว่าเหมาะสมกับดินหรือไม่

2. การปรับปรุงบำรุงดิน

2.1 ในการทำเกษตรอินทรีย์ควรเลือกพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ของดินเพราะมีสารอาหารจะช่วยให้พืชเจริญเติบโตได้ดี

2.2 ในการทำเกษตรอินทรีย์ควรไถพรวนดินผิวดินเพราะเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน

2.3 ในการทำเกษตรอินทรีย์ปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ

2.4 ในการทำเกษตรอินทรีย์ควรใส่ปุ๋ยคอกเพื่อช่วยปรับโครงสร้างดินและให้ธาตุอาหารพืช

2.5 ใส่ปุ๋ยหมักเพื่อช่วยปรับโครงสร้างดินและให้ธาตุอาหารพืช

3. การจัดการศัตรูพืช

3.1 ในการทำเกษตรอินทรีย์ควรคัดเลือกพันธุ์พืชที่เจริญเติบโตเร็วและแข็งแรงต้านทานโรคพืช

3.2 ในการทำเกษตรอินทรีย์คลุกเมล็ดพันธุ์พืชด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันศัตรูพืช

3.3 ในการทำเกษตรอินทรีย์ต้องไถดินตากแดดอย่างน้อย 1-2 สัปดาห์ก่อนการเพาะปลูก

3.4 ในการทำเกษตรอินทรีย์ใช้พลาสติกทึบแสงที่ไม่ย่อยสลายคลุมแปลงป้องกันวัชพืช

3.5 ในการทำเกษตรอินทรีย์ควรใช้ปูนขาวปรับความเป็นกรดเป็นด่างของดิน

3.6 ในการทำเกษตรอินทรีย์ต้องควบคุมโรคพืชด้วยการโรยเชื้อรารอบโคนต้น

3.7 ในการทำเกษตรอินทรีย์เก็บควรเผาทำลายชิ้นส่วนของพืชที่เป็นโรคขึ้นสรุปและประเมินผลการอบรมประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยแบบสังเกตการณ์มีส่วนร่วมกิจกรรมประเมินความรู้หลังการอบรมด้วยแบบทดสอบความรู้

2. การฝึกอบรม

การฝึกอบรมได้กำหนดหลักสูตรการปลูกพืชผักอินทรีย์ตามหลักการทำเกษตรอินทรีย์ โดยให้ความรู้ในเรื่องของหลักการทำเกษตรอินทรีย์ และวางแผนการผลิตผักอินทรีย์ การทำและการใช้สารสกัดจากพืชสมุนไพรการปลูกพืชหมุนเวียนในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การควบคุมศัตรูพืชผักโดยวิธีชีวภาพ การทำและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ

(ภาคผนวก ข) ในวันที่ 23 มกราคม 2552 เวลา 09.00 น. – 16 . 00 น. ณ ศาลาเอนกประสงค์องค์การบริหารส่วนตำบลตะลุง ทำแบบทดสอบความรู้ (ภาคผนวก ฉ) และนำมาเปรียบเทียบตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จซึ่งกำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 (R2) ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มชมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 9 คน ตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 14 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำท้องถิ่น คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะลุง จำนวน 1 คน กำนันตำบลตะลุง จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้จำหน่ายผักเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน ผู้บริโภคผักเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน ประชาชนทั่วไป จำนวน 5 คน เข้าร่วมประชุม

2.1 การเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์

แนะนำบอกเล่าจากประสบการณ์โดยตรงในการเลือกพื้นที่ในการทำเกษตรอินทรีย์ ลักษณะที่เหมาะสมของพื้นที่ และความอุดมสมบูรณ์ของดิน

2.2 การปรับปรุงบำรุงดิน

สาธิตและฝึกทำปุ๋ยน้ำจุลินทรีย์และการฟื้นฟูดิน (รายละเอียดในภาคผนวก)

2.3 การจัดการศัตรูพืช

การทำน้ำหมักสมุนไพรการทำและการใช้สารสกัดจากพืชสมุนไพร การปลูกพืชหมุนเวียนในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การควบคุมศัตรูพืชผักโดยวิธีชีวภาพ (รายละเอียดในภาคผนวก)

3. การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์โดยการปฏิบัติ

การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์โดยการปฏิบัติจริงดำเนินการภายหลังจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้เข้าร่วมประชุมให้คำแนะนำการทำเกษตรอินทรีย์ และการฝึกอบรมการปลูกพืชผักอินทรีย์ และได้นำองค์ความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ไปปฏิบัติในการปลูกผักจริงเพื่อแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติในการทำเกษตรอินทรีย์แล้ว โดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำการปลูกพืชผักตามหลักการทำเกษตรอินทรีย์ เริ่มตั้งแต่ วันที่ 25 มกราคม 2552 – วันที่ 31 มีนาคม 2552 วิธีการและการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำนวน 9 คน หลังจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้รับการประชุมให้คำแนะนำ และฝึกอบรมแล้วนำไปปฏิบัติจริง โดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะทำการจดบันทึกในแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันแล้วนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายและดัชนีชี้ วัดที่กำหนดไว้

ผลการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

จากการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาเกษตรอินทรีย์ตามแนวทางวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ซึ่งได้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 (R2) โดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้กำหนดวิธีการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ดังนี้

1. การจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยจัดประชุมสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนา ณ ศาลาเอนกประสงค์องค์การบริหารส่วนตำบลตะลุง ในวันที่ 22 มกราคม 2552 โดยเริ่ม เวลา 13.00 น. – เวลา 17.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 9 คนตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 14 คน

2. การฝึกอบรม ได้กำหนดหลักสูตรการปลูกผักอินทรีย์ตามหลักการทำเกษตร - อินทรีย์ โดยให้ความรู้ในเรื่องของหลักการทำเกษตรอินทรีย์ และวางแผนการผลิตผักอินทรีย์ การทำและการใช้สารสกัดจากพืชสมุนไพร การปลูกพืชหมุนเวียนในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การควบคุมศัตรูพืชผักโดยวิธีชีวภาพ การทำและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ (ภาคผนวก) ในวันที่ 23 มกราคม 2552 เริ่มเวลา 09.00 น. – 16.00 น. ณ ศาลาเอนกประสงค์องค์การบริหารส่วนตำบลตะลุง ทำแบบทดสอบความรู้ และนำมาเปรียบเทียบตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จซึ่ง ผู้เข้าร่วมอบรมประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 9 คนตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 14 คน

3. การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์โดยการปฏิบัติ การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์โดยการปฏิบัติจริง ดำเนินการภายหลังจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้เข้าร่วมประชุมให้คำแนะนำการทำเกษตรอินทรีย์ และการฝึกอบรม การปลูกพืชผักอินทรีย์ และได้นำองค์ความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ไปปฏิบัติในการปลูกผักจริง เพื่อแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติในการทำเกษตรอินทรีย์แล้ว โดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ทำการปลูกพืชผักตามตามหลักการทำเกษตรอินทรีย์ เริ่มตั้งแต่ วันที่ 25 มกราคม 2552 – วันที่ 31 มีนาคม 2552

ตาราง 12 เปรียบเทียบผลการทดสอบความรู้ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักก่อนและหลังการฝึกอบรม ด้านการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์ (N = 8)

ประเด็น	ผู้ตอบถูกก่อนการฝึกอบรม		ผู้ตอบถูกหลังการฝึกอบรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. พื้นที่เพาะปลูกไม่จำเป็นต้องอยู่ห่างจากโรงงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีถึง 3 กิโลเมตร	5	55.56	8	100
2. พื้นที่เพาะปลูกต้องอยู่ห่างแปลงปลูกที่ใช้สารเคมี อย่างน้อย 3 กิโลเมตร	6	66.67	8	100
3. พื้นที่เพาะปลูกต้องมีแหล่งน้ำสะอาดไม่มีสารพิษเจือปนเพื่อนำมาใช้ในการทำเกษตร	5	55.56	8	100
4. ไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาประวัติก่อนว่าเคยปลูกพืชชนิดใดในการทำเกษตรอินทรีย์	4	44.44	8	100
5. ไม่ต้องศึกษาประวัติพื้นที่ก่อนว่าเคยใช้ปุ๋ยเคมีหรือไม่เพราะเป็นการยุ่งยากในการทำเกษตรอินทรีย์	4	44.44	8	100
6. ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงชนิดของพืชที่จะนำมาปลูกว่าเหมาะสมกับดินหรือไม่	6	66.67	8	100

ตาราง 13 ผลการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์จากการปฏิบัติตามแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรด้านการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์ (N = 8)

ประเด็นในการปฏิบัติ	มีการบันทึก	
	จำนวน	ร้อยละ
1. พื้นที่เพาะปลูกของข้าพเจ้าอยู่ห่างจากโรงงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมี 3 กิโลเมตร	8	100
2. พื้นที่เพาะปลูกของข้าพเจ้าอยู่ห่างแปลงปลูกที่ใช้สารเคมี อย่างน้อย 3 กิโลเมตร	8	100
3. พื้นที่เพาะปลูกของข้าพเจ้ามีแหล่งน้ำสะอาดไม่มีสารพิษเจือปนเพื่อนำมาใช้ในการทำเกษตร	8	100
4. ข้าพเจ้าศึกษาประวัติก่อนว่าเคยปลูกพืชชนิดใดในการทำเกษตรอินทรีย์	8	100
5. ข้าพเจ้าศึกษาประวัติพื้นที่ก่อนว่าเคยใช้ปุ๋ยเคมีหรือไม่เพราะเป็นการยุ่งยากในการทำเกษตรอินทรีย์	8	100
6. ข้าพเจ้าเลือกชนิดของพืชที่จะนำมาปลูกให้เหมาะสมกับสภาพดิน	8	100

ตาราง 14 ผลการพัฒนาสมาชิกกลุ่มเกษตรกรด้านการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์

กิจกรรม	ดัชนีชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการพัฒนา
อบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์	กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์ และนำความรู้ไปใช้ในการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์	กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์ และสามารถตอบแบบทดสอบความรู้ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80 นำความรู้ไปใช้ในการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์ โดยบันทึกการปฏิบัติในแบบบันทึกการปฏิบัติงาน	กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์สามารถตอบแบบทดสอบความรู้ได้คะแนน ร้อยละ 100 และนำความรู้ไปใช้ในการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์เกษตรกรบันทึกการปฏิบัติในแบบบันทึกการปฏิบัติงาน

ตาราง 14 (ต่อ)

กิจกรรม	ดัชนีชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการพัฒนา
		ประจำวันของสมาชิก กลุ่มเกษตรกร	ประจำวันของสมาชิก กลุ่มเกษตรกรคิดเป็น ร้อยละ 100

ตาราง 15 เปรียบเทียบผลการทดสอบความรู้ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักก่อนและหลัง
การฝึกอบรมด้านการปรับปรุงบำรุงดิน (N = 8)

ประเด็น	ผู้ตอบถูก ก่อนการฝึกอบรม		ผู้ตอบถูก หลังการฝึกอบรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ในการทำเกษตรอินทรีย์ไม่ ควรเลือกพื้นที่ที่อุดม สมบูรณ์ของดินเพราะมี สารอาหารมากเกินไป จะ ทำให้พืชตาย	7	77.78	8	100
2. ในการทำเกษตรอินทรีย์ ควรไถพรวนดินผิวดาด เพราะไม่ใช้การปรับปรุง บำรุงดิน	6	66.67	8	100
3. ในการทำเกษตรอินทรีย์ ปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถ กลบ	6	66.67	8	100
4. ในการทำเกษตรอินทรีย์ไม่ ควรใส่ปุ๋ยคอกเพื่อช่วยปรับ โครงสร้างดินและให้ธาตุ อาหารพืช	7	77.78	8	100
5. ใส่ปุ๋ยหมักเพื่อช่วยปรับ โครงสร้างดินและให้ธาตุ อาหารพืช	6	66.67	8	100

ตาราง 16 ผลการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์จากการปฏิบัติตามแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรด้านการปรับปรุงบำรุงดิน (N = 9)

ประเด็นในการปฏิบัติ	มีการบันทึก	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้าพเจ้าเลือกพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ของดินเพราะมีสารอาหารทำเกษตรอินทรีย์	8	100
2. ข้าพเจ้าไถพรวนดินผิวดินก่อนทำการปลูกพืช	8	100
3. ข้าพเจ้าปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	8	100
4. ข้าพเจ้าใส่ปุ๋ยคอกเพื่อช่วยปรับโครงสร้างดินและให้ธาตุอาหารพืช	8	100
5. ข้าพเจ้าใส่ปุ๋ยหมักเพื่อช่วยปรับโครงสร้างดินและให้ธาตุอาหารพืช	8	100

ตาราง 17 ผลการพัฒนาสมาชิกกลุ่มเกษตรกรด้านการปรับปรุงบำรุงดิน

กิจกรรม	ดัชนีชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการพัฒนา
อบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน	กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน และนำความรู้ไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินภายในแปลงเกษตรของตน	กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน และสามารถตอบแบบทดสอบความรู้ได้ คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80 นำความรู้ไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดิน ภายในแปลงเกษตรของตน โดยบันทึกการปฏิบัติในแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน สามารถตอบแบบทดสอบความรู้ได้คะแนน ร้อยละ 100 และนำความรู้ไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดิน เกษตรกรบันทึกการปฏิบัติในแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 18 เปรียบเทียบผลการทดสอบความรู้ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักก่อนและหลังการฝึกอบรมด้านการจัดการศัตรูพืช (N = 8)

ประเด็น	ผู้ตอบถูก ก่อนการฝึกอบรม		ผู้ตอบถูก หลังการฝึกอบรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ในการทำเกษตรอินทรีย์ควรคัดเลือกพันธุ์พืชที่เจริญเติบโตเร็วและแข็งแรงต้านทานโรคพืช	7	77.78	8	100
2. คลุกเมล็ดพันธุ์พืชด้วยจุลินทรีย์ต่อต้านศัตรูพืช	4	44.44	8	100
3. ในการทำเกษตรอินทรีย์ต้องไถดินตากแดดอย่างน้อย 1-2 สัปดาห์ก่อนการเพาะปลูก	6	66.67	8	100
4. ในการทำเกษตรอินทรีย์ใช้พลาสติกทึบแสงที่ไม่ย่อยสลายคลุมแปลงป้องกันวัชพืช	6	66.67	8	100
5. ในการทำเกษตรอินทรีย์ไม่ควรใช้ปุ๋ยขาวปรับความเป็นกรดเป็นด่างของดิน	5	55.56	8	100
6. ในการทำเกษตรอินทรีย์ต้องควบคุมโรคพืชด้วยการโรยเชื้อรารอบโคนต้น	4	44.44	8	100
7. ในการทำเกษตรอินทรีย์เก็บเผ่าทำลายชิ้นส่วนของพืชที่เป็นโรค	7	77.78	8	100
8. ในการทำเกษตรอินทรีย์ต้องควบคุมแมลงและฝังบูลวัชพืชที่มาทำลายพืชที่ปลูกด้วยวิธีกายภาพ เช่น ตาก อบ บด เป็นต้น	7	77.78	8	100
9. ในการทำเกษตรอินทรีย์ต้องปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน	7	77.78	8	100
10. ในการทำเกษตรอินทรีย์ใช้สารสกัดจากพืชป้องกันศัตรูพืช เช่น สะเดา เป็นต้น	8	88.89	8	100

ตาราง 19 ผลการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์จากการปฏิบัติตามแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรด้านการจัดการศัตรูพืช (N = 8)

ประเด็นในการปฏิบัติ	มีการบันทึก	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้าพเจ้าเลือกใช้พันธุ์พืชที่เจริญเติบโตเร็วและแข็งแรงต้านทานโรคพืช	8	100
2. ข้าพเจ้าคลุมเมล็ดพันธุ์พืชด้วยจุลินทรีย์ต่อต้านศัตรูพืช	8	100
3. ข้าพเจ้าไถดินตากแดดก่อนการเพาะปลูก	8	100
4. ข้าพเจ้าใช้พลาสติกทึบแสงที่ไม่ย่อยสลายคลุมแปลงป้องกันวัชพืช	8	100
5.ข้าพเจ้าใช้ปูนขาวปรับความเป็นกรดเป็นด่างของดิน	8	100
6. ข้าพเจ้าควบคุมโรคพืชด้วยการโรยเชื้อรารอบโคนต้น	8	100
7. ข้าพเจ้าเก็บเผาทำลายชิ้นส่วนของพืชที่เป็นโรค	8	100
8. ข้าพเจ้าควบคุมแมลง และฝังกลบวัชพืชที่มาทำลายพืชที่ปลูกด้วยวิธีกายภาพ เช่น ดาก อบ บด เป็นต้น	8	100
9. ข้าพเจ้าปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน	8	100
10. ข้าพเจ้าใช้สารสกัดจากพืชป้องกันศัตรูพืช เช่น สะเดา เป็นต้น	8	100

ตาราง 20 ผลการพัฒนาสมาชิกกลุ่มเกษตรกรด้านการจัดการศัตรูพืช

กิจกรรม	ดัชนีชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการพัฒนา
อบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศัตรูพืช	กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศัตรูพืช และนำความรู้ไปใช้ในการจัดการศัตรูพืชไปใช้ภายในแปลงเกษตรของตน	กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศัตรูพืช และสามารถตอบแบบทดสอบความรู้ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80 นำความรู้ไปใช้ในการจัดการศัตรูพืชไปใช้ภายในแปลงเกษตร	กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศัตรูพืช สามารถตอบแบบทดสอบความรู้ได้คะแนน ร้อยละ 100 และนำความรู้ไปใช้ในการจัดการศัตรูพืชภายในแปลงเกษตรของตนเอง

กิจกรรม	ดัชนีชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการพัฒนา
		ของคน โดยบันทึกการปฏิบัติในแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	พร้อมทั้งบันทึกการปฏิบัติในแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 100

ภาพรวมการพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี พอสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สาร บ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์ โดยการอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์ ผลการพัฒนาพบว่า กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์สามารถตอบแบบทดสอบความรู้ได้คะแนน ร้อยละ 100 และนำความรู้ไปใช้ในการเลือกพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรบันทึกการปฏิบัติในแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผ่านเกณฑ์ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนา

2. การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สาร บ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้กิจกรรมอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน ผลการพัฒนาพบว่า กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน สามารถตอบแบบทดสอบความรู้ได้คะแนนร้อยละ 100 และนำความรู้ไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดิน เกษตรกรบันทึกการปฏิบัติในแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผ่านเกณฑ์ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนา

3. การพัฒนาการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มชะอมพืชผักไร้สารบ้านวัดกำแพง หมู่ที่ 2 ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ด้านการจัดการศัตรูพืช โดยใช้กิจกรรมอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศัตรูพืช ผลการพัฒนาพบว่า กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศัตรูพืช สามารถตอบแบบทดสอบความรู้ได้คะแนน ร้อยละ 100 และนำความรู้ไปใช้ในการจัดการศัตรูพืชภายในแปลงเกษตรของตนเองพร้อมทั้งบันทึกการปฏิบัติใน

แบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผ่าน
เกณฑ์ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนา